13

Dissertatio Inauguralis Medica

De

PODAGRA,

Quam

DIVINO FAVENTE NUMINE

Autoritate & Jussu

Gratiosissimæ Facultatis Medicæ

IN ANTIQUA EBERHARDINA

Præside

VIRO NOBILISSIMO, EXCELLENTISSIMO & EXPERIENTISSIMO

DN. GEORG-BALTHASARE METZGERO,

Med. Doct. Prax. Anat. & Botanic. Prof. Publ.

h. t. DECANO spectatissimo,

Patrono, atque Promotore suo, omni honoris & observantiæ cultu ætatèm prosequendo

PRO

LICENTIA.

Summos in Arte Medica Honores, & Privilegia Doctoralia legitimè consequendi,

publico Examini submittit

GEORG-FRIDERICUS Raußendorff/Nimec. Siles.

Ad diem 14. Martij, Anni M DC LXXXIV.

horis locisque consuetis.

TUBINGÆ,

EX OFFICINA REISIANA.

I. N. J.

§. 1. SUperba corporis humani machina, Divinæ illius particulæ auræ hospitium, non solùm, ut in justam excrescat molem, opus habet nutrimentô, sed etiam, ut in debitâ proportione permaneat, novô quotidiè succô indiget alibili. Ille verò quemadmodùm ex variis atque diversis constat particulis, imprimis oleosa, pingui & glutinosa Chyli parte, ita pro commodiori partium accessione, fluido quodam innatat vehiculo, sanguinis scilicet exiguâ rubicundâ portione, & uberiori seri abundantiâ, uti hoc *Excell. Dn. D. Bohnius in Actis Eruditorum Lipsiens. Anni 1682. p. 126.* ope microscopii & singulari quôdam experimentô demonstravit. Hôc modô ope Circulationis sanguinis, ad partes nutriendas delatus, à conglobatis glandulis miliaribus nutritiis, à *Borrichio* inventis & instar noduli ex arteriarum venarum atque nervorum capillamentis diversimodè connexis, ope spirituum animalium influentium, qui volatilis naturæ cum Mæ Sæ blando quodam acido sese conjungentes, sanguinem aliqualiter incrassant, ut faciliùs ab invicèm secedant partes, & sic pro pororum & fibrarum proportione, illa glutinosa, oleosa & pinguis substantia adhæret, serum autem tenue adhæsioni ineptum à vasis lymphaticis, à glandulis ortum ducentibus, excipitur, quod postmodum nomine mutatô lympha dicitur. Hæc lympha à partibus in ductulis illis crystallinis variè movetur per musculorum interstitia, ut semper marcor Microcosmi, & siccitas corrigatur, humidumque radicale conservetur, usque dum iterum ad ductum thoracicum pro ulteriori chyli diluitione pervenit. Quando autem statum p. n. induit, & substantiâ, quantitate, qualitate, loco aut motu peccat, variorum morborum existit causa. Quis enim nescit lympham crassam producere obstructiones & cacochymias, extravasatam varios tumores & intumescentias, asthma & tussim &c. tenuem inundationes partium, omnisque generis catarrhos, acidiorem, sive acido-austeram potius, nervosi generis vellicationes, epilepsiam,

inflammationes ſpurias, dyſenterias, ſcorbutum, arthritidem &c. gignere; quod tanto felicius efficiet, ſi tanquam proprium ſalium vehiculum, ſalſior redditur, & vel ab acido pancreatis, vel alio quodam peregrino, mediantibus particulis terreſtribus certo in loco figitur. De quorum aſſociatione, ubi de Cauſis agendum, pluribus fiet demonſtratio. Hic ſaltem dico, quod illa concretioni tartareæ fæculentæ, tuſſi rejectæ, & à *Dn. D. Loſſio* obſervatæ, anſam dederit; ut taceam coagulationum tartareorum in felleâ veſiculâ à Dn. *D. Præſide, meque ipſo*, non ſemel notatarum. in corde apud *Phil. Jacob. Sachs à Lewenheimb. in Ocean. Macro-Microcoſm. p. 35. §. 37.* in renibus, teſticulis &c. ab aliis deſcriptarum. Imo & exteriora membra hac coinquinari teſtantur arthritis, chiragra, & gonagra, imprimis famoſiſſima *Podagra*, quæ hinc per excellentiam *Morbus tartareus* quibusdam audit, quem affectum, Divinô favente Numine, pauciſſimis paulò accuratius examinabimus.

§. 2. Non opus eſt prolixioribus in explicanda vocis *Etymologia* & *Synonymia* ambagibus uti, ſufficit nobis noſſe vocabulum hoc apud Græcos dicere τῶν ποδῶν ἄγρην, pedum capturam; nec inconvenienter; adeò enim ægroti pedibus ſuis capti ſunt, & lecto quaſi affixi, ut nec attingere eos, ne dum movere audeant. Quibusdam *Recentioribus* qui malum Latinô potius ſermone deſcribere amant, *Gutta* appellatur, quod cauſa quaſi guttatim in articulos & pedes deſtillet ruatque. Aliis, imprimis *Paracelſiſtis* & *Chymicis*, à ſale coagulato ſive tartaro in tophos concreto, *morbus tartareus, nodoſus,* dicitur. Jocosè nonnulli *Morbum Dominorum*, die Herren-Kranckheit vocant, quaſi ſolum Regum atque Divitum ſubintraret palatia, ſecundùm *Æſopi* fabulas, ſperneretque Ruſticorum pauperum tabernas. Dicitur etiam *Veneri Baccboque emancipatorum lues*. Communiter in vernacula noſtra, das Zipperlein an Füſſen/ ſalutatur; unde nec podagram dentium cum *Strobelbergero*, nec lateris dolorem podagricum cum *Capivaccio*, ſed propriè dictam, eamque, quæ in pedibus tyrannidem ſuam exercet, podagram cum *Hippocrate* & *Galeno 6. aph. 28.* noſtram nunc facimus.

§. 3. Deſcribimus *Dolorem partium nervoſarum ac tendinoſarum in pedibus pungitivum & fixum, cum tumore utplurimum, & motûs*

& motûs impotentia, nonnunquam febrili calore ab humore acido atque salino continuum solvente, & periodicè affligente exortum. Generis loco *dolorem* posuimus, hocque ipso Symptoma sensationis in tactu depravatæ, innuimus. Est enim dolor tristis & molesta quædam sensatio, orta à materia sensus tactûs organa irritante, quæ tanquam corpus heterogeneum poris se insinuat disproportionatum, crasin ordinariam turbat, doloremque excitat. Interiora æquè viscera ac exteriora membra suos habent poros, unde totum corpus perspirabile ab *Hippocrate* dicitur, doloribusque ita exposita sunt. Quemadmodum autem illa non unâ eâdemque gaudent structurâ atque configuratione, ita etiam ratione conformationis varii percipiuntur dolores; quæ enim componuntur ex partibus adeò juxta sese quiescentibus, ut earum nexus non nisi violentiâ quâdam dissolvatur, uti membranæ atque tendines, intensiores persentiunt dolores; aliæ, quibus rarior atque permeabilis concessa est figura, minores: hinc in pleuritide dolor percipitur pungitivus, in peripnevmonia sub spongioso pulmonum viscere gravativus, torpidus verò sive obtusus in contusionibus & iis affectibus, qui fiunt in partibus carnosis. Diversitas etiam dependet ab humoribus in partes influentibus, qui simplices non sunt, juxta illud *Hippocratis* nostri effatum: non siccum, neque humidum, neque calidum, neque frigidum, neque aliud quid ex his hominem magnoperè lædit, sed econtra inest in homine & lædit & amarum, & salsum, & dulce, & acidum, & acerbum, & alia infinita omnigenas facultates habentia; hæc ùt notoriè tantùm non infinitos suos producunt sapores, quidni & dolores? Qui accuratè hanc materiam tractasse videntur, quindecim, imò octodecim nonnulli dolorum differentias proponunt, quorum illi octo desumunt à parte affecta, quinque à causis, duas à motu, quorum explicatores vid. *Valent. Andr. Möllenbrocc. tr. de varis sive arthritid. vaga c. 2. p. 8. prax. Joel. L. X. Sect. V. p. 568. Helmont. tr. de lithiasi variis in locis.* Nos, si particularum ad partes influentium figuras, modò pyramidales, modò cubicas, quadratas, sphæricas, & sexcentas alias, exactius examinaremus, forsan plurimorum apponere possemus differentias; sed entia præter necessitatem non sunt multiplicanda. *Pungitivum* accusamus, tanquam tendinosarum & membranosarum partium pro-

prium, & quia immobilis, ſecundùm differentiam à motu, *fixum.* *Tumor* utplurimum adeſt, non tamen ſemper, nec omni tempore; imò ferè nunquam ſtatim in principio, à rheumate συνιςαμένῳ in debilitatis pedibus collecto, ortus, quem *motus impotentia* ſequitur; *Calor febrilis* ſanguinis ebullitionem, quâ natura humoris tartarei ſeparationem facit, monſtat: *periodicè* affligit, cum verno plerumque & autumnali ſole revertente circa æquinoctia, nonnunquam etiam ſolſtitia, paroxyſmô. De cauſa infra.

§. 4. *Subjectum* adæquatum ſunt pedis inferioris partes, tùm quoad tarſum, tùm metatarſum & digitos, ejusque articulationes, ſive quædam ſaltem ſive omnes pro ratione doloris. *Principale*, partes nervoſæ atque tendinoſæ, quatenus hæ exquiſitiori ſenſu ſunt præditæ; ſi dolores acerbiſſimi pedem excruciant, nervoſo-ſenſibile perioſtium quoque non immune judico. Utrum oſſa in interioribus ſentiant, hîc poſſet diſquiri; negat *Ariſtoteles* & cum illo multi. Aliquem ipſis ſenſum *Galenum* indulſiſſe ex 3. *de uſu partium c. 12.* alii colligunt, ſed hanc controverſiam propter prolixitatis fugam noſtram non facimus. Si tamen aliquid divinare liceat, non omninò omnis ſenſus expertia dicenda videntur, quoniam ſub oculatâ hodiernâ Anatome intra oſſium ſubſtantiam, detectæ jam ſunt glandulæ miliares, præſertim in poroſis oſſium interſtitiis, quæ oculis uſurpari poſſunt diffractis oſſibus, melius autem coctis & à glutine liberatis; illæ verò æquè ac aliæ ſuis venis arteriis ac nervis gaudent pro affluxu & refluxu ſanguinis & ſpirituum animalium: ab harum læſione forſan dolorem ὀςεοκόπον derivare, nec non verum *7. aphor. 24.* ſenſum eruere poſſumus; *ab oſſis præciſione delirium, ſi in vacuum usque penetraverit.* Principaliter tamen, ùt innuimus, afficiuntur hîc nervoſæ & membranoſæ partes, id quod evincit dolor pungitivus & diſtenſivus.

§. 5. *Cauſa* ut omnium dolorum, ita & podagrici cruciatus, *proxima* eſt *continui* vel *unitatis ſolutio*,, à materia influente, & particulis ſuis oblongis parum flexibilibus denſiorem nervoſarum & membranoſarum partium nexum violenter diſtendente, inducta, uſque dum vel diſcutiatur, vel reſolvatur, vel cum mucilaginoſo oſſium liquore in tophos abeat.

§. 6. Quæ, qualis verò hæc materia ſit, inter res explicatu diffi-

difficillimas eſt. *Aretæus* de hac exactè indaganda deſperare videtur, veram ſcribens cauſam ſoli Dii norunt, probabilem verò & apparentem homines. Hinc *Ambroſius Paræus*, peſtis, luis venereæ, ſimiliumque affectuum occultis cauſis accenſet. Ut taceam, qui nudam intemperiem ſine materia, ut vocant, ſine omni veriſimilitudine adducunt, ſunt qui omnes humores vulgò receptos incuſant, indeque ſanguineam aliam, aliam pituitoſam, melancholicam, bilioſam nonnulli podagram nominant. cum *Lud. Mercato, Spigelio de arthrit. Foreſto in obſervat. Fernelius* in ſolo humore pituitoſo acquieſcit. *Mercurialis* miſcelam hujus cum bilioſo aliisque cum *Hippocrate* & *Galeno* ſurrogat. Sed nullus recenſitorum humorum de ſe & purus locum hîc ſufficienter tueri poteſt. Nos humorem acidum & ſalſum diximus hîc operoſum. Seroſum, ſed qui non purâ putâ aquâ abſolvitur, ſed ſalſum acrem & tartareum *Sennertus* vocat, nec malè; lympham his ſcoriis coinquinatam, §. 1. nominavimus. Ut aquam ab aliarum rerum admixtione puram aut ſimplicem vix imò ne vix quidem invenies, ita & lympham corporis noſtri ab heterogeneis particulis, terreſtribus, tartareis, & ſimilibus nunquam abſolves. Oſtendit has ejus Anatome, indicant podagricorum articulorum tophi, qui nihil aliud ſunt, quam ſalinæ talis & tartareæ materiæ coagulum, teſtantur dolores, qui pro diverſitate ſalium in articulis collectorum, jam majores jam minores oriuntur, ex *Quercetano de arthritide. B. Ettmüllerus* lympham hanc adeò ſalſam deprehendit in pedibus quorundam, ut limaturam orichalci calceis impoſitam, per inſenſilem transſpirationem & ſenſibilem pedum ſudationem in viridem crocum redegerit. *med. Hipp. chym. cap. 2. §. 2. Williſ. de arthrit.* ſuccos fermentativos non facilè miſcibiles dicit, quos pòſt ſalia vocat diverſi generis, ſub quorum commiſtione efferveſcentia naſcitur inſignis, ſenſiles maximè pedum partes vellicantia cum exquiſitiſſimo cruciatu; præcipitatione poſt inſequente, progenies tophorum fit. In ſpecie verò ſal alcaliſatum, ſed ut ſemen fœmininum per ſe infœcundum prorſus (ut ovum ſubventaneum) & nerveum liquorem, ceu maſculinum illud prolificum reddens, nominat. Sed n n entis nulla accidentia, nulla prolificatio. *Sylvius in Prax. med* à ſucco pancreatico acido cum bile alcalina conjuncto, cauſam petit,

ſub

ſub quorum combinatione effervefcentia oritur, dolor & alia ſequuntur. De qua ſententia *Job. Jacobus Harterus vid. de arthrit. ejusque cauſis.*

§. 7. Hæc ſalia podagrica, ut *Kotſak* vocat *tr. de ſal.* corpus vario ſubintrant modo, variâ in pedibus occaſione colliguntur. Ex *naturalibus* juvant collectionem naturalis pedum, ſi adeſt, imbecillitas & laxitas, quæ facilem materiæ affluxum concedit & hoſpitium, ſecundum *Galen. Comment. in 6. aph. 28.* Multum etiam hæreditariæ diſpoſitioni debetur, quæ cum ſemine Parentum in fœtum traducitur, quod, præter communem experientiam, hiſtoriis pariter & rationibus *Diſputatio Inaugural. de Morbis hæreditar.* ſub præſid. Excell. *Dn. Præſidis* habita abundè ſatis munivit; Cui addatur, ſi placet, de modo paulò quidem obſcurius, tamen prolixè differens *Helmont. tract. volupe vivent. morb. antiquitùs put.* Temperamentum acido ſalinas redolens qualitates, habitus corporis denſus, ſexus maſculinus *6. aph. 29.* præ fœminino, ætas ſenilis *3. aph. 31.* præ aliis diſpoſita ſunt ad malum hoc ovum excludendum.

§. 8. Ex non-naturalibus infert ſeminia hæc itidem modô, & via diverſis *Aer*, qui ut nullibi neceſſitatibus noſtris purus ſuccurrit, ita nec corpus noſtrum purus planè, & omni ex parte beatus ingreditur: præ aliis verò variæ ſalium peccantium particulæ ſubtiliſſimæ, multorum in corpore morborum cauſæ, craſſo licet ſenſuum teſtimonio non obviæ cum hoc circumvagantur, & vere potiſſimum particulis fermenteſcibilibus è poris terræ recluſis imbibitis, & autumnali tempore acidis aliis, quibus dormientem in corpore hoſtem excitare, poros conſtringere, inſenſili transſpirationi obices ponere, lympham inficere, poſſunt, & ſic in frequentiorem mali hujus proventum ex *3. aphor. 20.* & *6. aph. 55.* conſpirant. Cum *Cibis* ſimili impraegnatis contagiô, carnibus ſale maceratis, fumô induratis, braſſicâ muria conditâ, facilis in corpus miaſmatum via eſt, quæ niſi in primis viis decenter corrigantur, præcipitentur in renibus, ut cum urina exeant, nec in liene diſponantur, ut ſequeſtrentur, aut hepatis ſub officio ſcoriæ tales ſecernantur, relictæ crudiores partes, & ſalia ferocia ad partes debiles de facili ruunt. Corpus quoque diſponunt, quæ feculentum nutrimentum ſuppeditant, carnes anſerinæ & piſcium

palu-

paludinosa incolentium loca, haleces, asellus, item caseus. De gallinis *Sebizius de aliment. facultat.* de caponibus *Sennertus* videantur *de arthrit.* Cyprinorum esu quidam provocare podagram potuit, quoties voluit apud *Schenck. Observ. medic. l. 5. de arthr. p.751.* Cum *potu* assumitur fomes, si stagnans aqua, maritima, paludinosa ingurgitetur; Si cerevisia non benè defecata ex aquis impuris aut minerali impraegnatâ qualitate cocta, acida, quotidiana est. Vina multô tartarô feculentô gravida epidemiam apud *Marcomannos* & *Austriacos* podagram excitare *Gr. Horst.* testis est *append. l. 1. Observ. med. p. 2. s. 1.* §. 5. potentia alia *comment. 6. aph.* 27. praesertim jejunô ventre, à balneo aut venere, bibita operosa sunt. De austeris nihil dicam, quae cum acetariis omnis generis exulare debent. *Motus* nimius, nimiaque *quies*, utrumque malum: Cruditates enim & vitiosos humores cumulant. Evacuationes & excretiones consuetae intermissae, menstruorum in sequiori sexu *6. aph.* 29. Venae sectiones apud *Gabelkover. Curat. c.4.* causae fiunt. *Sudores* familiares, ut tempestivè in usum vocati, praeservant & curant apud *Gr. Horst. l. 3. obs. med. p. 2. obs. 4.* ita supppressi affectum generant; idem de *Urina* judicandum. *Venus* crebra cum Baccho praesertim nupta pessimè audit; absumtis enim spiritibus Mm. Seam acescere facit, ad modum vini generosi longiori fermentatione spiritibus absumptis & salibus exaltatis acescentis. *Vigiliae* simili modò absumendo spiritus, lympham acidam relinquunt. *Animi Affectus* quid valeant, quotidiana loquitur experientia, iram praesertim tantum non omnes accusant podagrici humoris ad pedes aurigam. Sed ne quid nimis! Iram emolumentum attulisse podagricis *Th. Bartholin. c. 6. Histor. Anat. 28.* testatur; nimio ex gaudio expeditum arthritico motum restitutum *Hildanus c. 1. obs. chir. 79.* asserit: item à timore & inopinatâ mentis consternatione contigisse. *Cent. 1. Epist. 47. sequ.* subscribit, juxtaque de ratione disserit.

§. 9. Ex *p. n.* viscerum primae coctionis dyscrasia, erroresque in cibis sumendis & coquendis varii commissi, efficacissimi sunt ut malum suscitetur; prodromique ut plurimum sunt, vomitus, dolores ventriculi, intestinorum tormina, appetitus prostratus, & horum similia. Plethora, cacochymia suam etiam operam spondent. Succus pancreaticus multum confert, acrimoniâ nimiâ bilem obtundens, ut chylum sale suo non ritè incidat, sed viscidiorem ad partes transmittat. Quomodo à lienis vitio produci queat malum, vid. apud

Diemerbrœc. in Anat. lib. 1. p. 139. Quartana febris, paſſio hypo hodriaca, colica, nephritis, hujusque furfuris alia μεταστάσει materiæ, in hanc degenerant; experimenta ſi deſideras, vid. ap. *Schenckium l. c.* Aſcititia pedum & fibrarum p. n. debilitas, ob varias προφάσεις frigus externum, plagas, contuſiones, luxationes, orta, viam, & hoſpitium parant. Animatam cauſam, vermiculos, in pedibus nidulantes, crudeliſſimorum dolorum horum Autores nonnulli cum *Athanaſio Kirchero de peſte* ſuſpectam habent; A flatibus oriundam gonagram *Z. Luſitanus* deſcribit, qui aperto genu egreſſi ſunt. Cujus etiam cauſæ meminit *Hermann. Buſchoff de podagra.*

§ 10. An contagium quoque metuendum ſit in controverſiam venit. *Hœfer. Hercul. med. l. 4. c. 1.* dubitat; *Sennertus de arthrid.* concedit. Qui idearum in fermentis ſuis multiplicationem admittit, illi affirmatu non erit difficile; ſiquidem ideæ humores plerumque ſigillant, & poſtmodùm, ſive per inſenſilem transſpirationem, ſive etiam per diaphoreſin extra corpus eliminantur, nunquam ſine vitioſa idea diſcedunt. Facilè proinde fieri poteſt, ut pelliceis illis podagricorum ocreis & veſtimentis ad tempus adhæreant, & quando ab aliis induuntur, per poros corpus ſubintrant, ubi poſtmodum explicatæ & evolutæ ſimilem morbum producunt, imprimis ſi inveniunt corpus cacochymicum, vel alio modo morboſè diſpoſitum. Notavit *Helmont. tr. de magnet. vulner. curat. §. 3.* Matronam nobilem, quæ à recurrentibus podagricis paroxyſmis crebrius fuit vexata, neſciens unde inauſpicata morbi recidiva, tandem quoties remiſſô acceſſus fervore è cubili jam ſurgens, ſederet ſede, quâ frater ejus olim, & in alia urbe podagricus ſedere ſolitus erat, ex templo morbum repullulare experta fuit. *Borellus* idem exemplô catuli, podagrico adcumbentis & affecti, corroborat, quibus rationibus & experientiis convicti aſſentimus.

§. 11. Imus ad *Differentias:* Cum eryſipelate facilè confundi, imò ſtudiô, quibus podagræ nomen odioſum eſt, eryſipelatis ſæpè larvâ occultari ſolet; ſed diſtinctu adeò difficiles affectus non ſunt, utut primâ fronte, præſertim febris nonnunquam comitantis intuitu, convenire videantur. Eryſipelas circa muſculoſas & exteriores pedis partes magis hæret, cum dolore mitiore tumoreque ferè nullo, cum rubore à ſulphure ſanguinis ferociente orto: podagra interiores oſſis & articulorum partes adoritur vehementiori dolore, ut plurimum cum tumore, ſalibus magis in lympha peccantibus, affligit.

Cæte-

Cæterum alia vehementior, mitior alia eſt, pro ſalium peccantium diverſitate; alia hæreditaria, alia quibuscunque aliis ex cauſis contracta, alia à tartaro craſſo, ſubtiliori alia, unde jam inflammationem, jam tophos, aut nihil horum conjunctum habet: alia vera à lympha corrupta, alia ſpuria à vermibus, flatibus &c. nata.

§. 12. Sed de *fonte*, unde ſcaturit materia hæc, de *viis*, per quas in pedes ducitur, quæſtio reſtat: Sanguinem, omnis boni & mali oceanum, hanc quaſi evomere & pedibus per regiam viam, arteriam magnam, transmittere, nullum apud nos dubium eſt, unde inſtante & jam urgente paroxyſmô, effervescentiam in tota M. S. fieri, vaſa tumere, nemo non notat, monſtratque in ſpecie *Rolfincius* arteriolam peccantes humores ad monticulum pollicis lateralem, qui omnium primus dolore infeſtari ſolet, deferentem, poplitæum ramum cruralis, podagricum inde dictum, *diſquiſ. anat. l. 6. c. 61.* Ex hoc fonte arteriis δαδέχοις, transmitti neceſſe habet materia, undecunque veniat, à quibuscunque partibus mittatur, nec, viis his obviis, ad illud *Hippocratis* confugiendum: σύμπνοια καὶ σύρῥοια πάντα; nec venoſa aut lymphatica vaſa hoc in officium contra naturæ intentionem ſollicitanda, aut ſubcutaneæ *Fernelii* viæ, aut *Plateri* intra & extra calvariam quæſitæ, ſed rationi & experientæ non conſentaneæ, eligendæ: multò minus nervi, ſecundùm *Anglos*, in ſubſidium vocandi, cum de humore per hos eunte, maxima ſub judice lis ſit, paucisque hactenus, imò fortè nullis, extra Angliam, adeò felicibus eſſe licuerit, ut hunc vel colligere vel videre ſaltem potuerint. *Th. Barthol. ſpicil. 2. de vaſ. lymph. Græſiô de ſucco pancreat. adſtipulantibus.*

§. 13. *Signa* præſentis mali, unde facilius cognoſcitur, quàm extirpatur, inveteratum præſertim, ex ſupra adductis ſymptomatibus patent, nec cauſæ adeò difficulter inveniuntur. Plethoram cum cacochymia humorum produnt indicia; hæreditarium an aſcititium ſit, ægrum latere vix poteſt; pariter erroris ipſe circa res non-nat. commiſſi, ſibi conſcius eſt, ut & ſymptomatum prægreſſorum. Quæ de humoribus peccantibus quatuor alii ſigna venantur, non adeò ſollicitè inquirimus, cum in puros hos culpa conjici non poſſit, neque ſecundum aut per horum curam unquam curatam fuiſſe podagram tam verum putat, quàm quod veriſſimum *Hœferus l. c.*

§. 14. Quoad *prognoſin*; quanquam atrociores ſint dolores, ſolatium tamen miſeris ægrotantibus præbet, quod absque mortis periculo degant, cum in partibus ignobilioribus & extremis hæreat

 vitium,

vitium, nisi infaustâ translatione ad nobiliores protrudatur partes. ubi graviora postmodum subsequuntur symptomata, ab acido omnibus partibus summè inimico; hinc si à venis assumitur, & cordi advehitur, lethales efficere potest palpitationes & lipothymias, in pulmonibus tussim, & anhelosum asthma: ad exteriora verò si pervenerit humor, ut varices fiant, ad mentem *Avicennæ* podagra solvitur. Paulò duriorem sententiam dedit *Hippocrates prædict. l.* 2. *sect.* 2. Senibus, inquiens, qui in senectute tophos aut callos in articulis induratos habent, aut laboriosè vitam tolerant, cum alvo sicca, ii sanè omnes, ut sentio, humanâ arte sanari nequeunt. His certè succedentes intestinorum difficultates, optimè medentur, quin & quæcunque aliæ colliquationes internæ eos valdè juvant. Juvenis v. cui nec dum circa articulos calli induruerunt, cuique victus ratio curæ est, ad laborem est impiger, alvumque habet vitæ instituto probè cedentem, is sanè prudentem nactus Medicum sanus evadet. Terminum solutionis idem laudatus *Senex* dictitat *6.aph.49.* Qui podagrici morbi fiunt, sedatâ inflammatione, intra dies quadraginta conquiescunt: sed intelligendum pro ratione materiæ peccantis; major affluxus tantò diuturnius requirit tempus, minor citius solvitur. Novi insignem in *Silesia Chymicum*, qui unicâ assumpta pilula, sudorem largiter movente & alvum aliquoties laxante, dolores statim profligit, permanente tamen per aliquot adhuc dies pedum lassitudine.

§. 15. Explicatis ita mali phœnomenis, ad *curationem* nunc accingimur. Hæc secundum Indicationes certas ex præmissis eligendas, quo tantò felicius progredi queamus, erit instituenda. *Curatoriæ* igitur, quæ morbum & symptomata respicit, satisfacimus, quatenus paroxysmo præsenti succurrimus, dolores leniendo, inflammationem ubi adest sedando, humores irruentes intercipiendo, derivando, extravasatos discutiendo. *Præservatoriam* observabimus salia volatilisando, lympham acidiorem attemperando, & quatenus peccant quantitate & locô, simul eliminando. Character morbidus sive Ideæ iterum sunt delendæ novis ideis, quemadmodum annotavit *Helmont. tr. ortus imaginis morbosæ* §. 9. quod pavor subitaneus podagram sæpè necuerit. *Vitalis* vires considerat, quæ sunt reficiendæ, quo magis resistere hostili impetu queant; pes autem debilitatus iterum corroborandus. De omnibus hisce in subsequentibus.

§. 16. Ab operationibus *chirurgicis* faciamus initium, ubi primò locô occurrit *V. S.* quam plurimi suadent, quâ teste *Galeno de*

sangu.

sangu. miss. multi à podagra liberati sunt. Nos etsi in sanguine principalem affectus causam non quæramus, non penitus tamen & simpliciter damnandam hanc putamus, ùt *Hœferus* fecisse videtur, si adest plethora, si recens malum, & in principio, si æger juvenis, & inflammatio conjungitur, ita enim materia effervescens imminuitur, furor sedatur, ad articulos ruens avocatur. Consuetudini etiam aliquid dandum est *2. aph. 29.30.* Ubi menses stagnant, pedum venæ sauciari possunt. *Fonticuli* prosunt contra *Primerosium de vulg. error. Helmontium*, præsertim supra & infra genu, interceptionis causâ facti, ut lympha corrupta, rimâ monstratâ, parcius ad pedes eat. Vid. *Hildan. c. 4. obs. chir. 75.* Nec *Vesicatoria* improbantur nec *cucurbitulæ scarificatæ*, magis tamen præservationis quàm curationis causâ laudandæ, aliquot ante æquinoctia & solstitia diebus, in usum vocatæ. His ad plantam aut digitos pedum affixis Danorum Rex *Christianus IV.* à podagra per totam vitam se præservasse dicitur apud *Dn. D. Præsidem thes. chir. de scarific.* §. 24. Usus tamen non nimis extollendus, præsertim sub præsente dolore ob abscessum aut sphacelum metuendum, quem in tubicine quodam Cæsareo hinc natam observavit *Hœfer. l. c.* unde *Cratonis* de hac operatione judicium non omninò flocci faciendum *epist. med. 152.*

§. 17. Ex *Pharmaceutico* fonte, quæritur, an *purgantia* locum habeant? Sub primis affectûs præludiis, & præservationis gratiâ, non urgente jam paroxysmô, ad cacochymiam corrigendam & evocandam admittimus, leniora tamen & interpositis digestivis, ùt vocant, & præparantibus sæpius reiteranda, (quibus subinde substitui clysteres possunt tutissimè) ne peccans hîc lympha motu ex se facilis nimis irritetur, exasperetur, quod à fortioribus à *Solenandro* commendatis facilè accidit. *Præparantium* nomine veniunt cremor. tartar. tartar. vitriolat. chalybeat. arcan. dupl. & alia ex tartaro producta varia, sal absynth. chamadr. tinct. mart. aperit. &c. *Purgantia* ubivis obvia; *Quercetanus* antitartareas suas pilulas, *Hartmannus* antipodagricas hinc dictas ex extr. asar. helleb. nigr. paratas laudant. Similes ex mercur. dulc. c. extract. panchymag. Croll. rhabarb. pil. extrui possunt, nec abludunt à scopo pilul. de hermodactyl. Syr. de spina cervin. magnus est *Cratoni.* Utiliter noduli confiunt ex H. chamædr. chamæpyt. cuscut. marrub. scolopendr. fl. lavend. primul. ver. persicor. rad. Ir. hermodactyl. polypod. helleb. n. inter se nuptis, nec non aliis salinis in sero lact. capr. (caprâ

 præ-

præſertim chamædr. chamæpyt. ſimilibusque per dies aliquot pa-ſtâ) infundendi. Electuar. caryocoſtin. *Bayero* laudatum, quod tamen calidioribus *Riverius* ſuſpectum facit. Sed diſtinctione temperamenti & medicamentorum ubique opus eſt. *Vomitoria* ſubinde plurimum conducunt in aſſuetis, ſub cruditate ventriculi, cacochymia, in primis viis, imò & ultra has latitante, quam expeditè removent: medicamenta ubique occurrunt.

§. 18. Sequuntur *diaphoretica*, quæ in hoc affectu nunquam negligenda, quippe quæ ſal fixum, dum ſtructuram reſolvunt, volatiliſant, lympham rarefaciunt, & abundantiam tollunt, ideas delent, & ſi in Archeo vitium, unicum ferè, illius ſunt mundificativum, renovativum, purgativum &c. juxta *D. Wirdigium tr. de ſpiritibus*. Sic enim depreſſo ſuccurrimus, peregrinum expellimus, conformationem vitioſam deſtruimus, naturalemque partium conſtitutionem optimè reducimus. Variô autem modô operantur ſudorifera, alia acidum p. n. humorum abſorbendo, præcipitando, ſal fixum volatiliſando, rarefaciendo quædam, & optima ſpiritibus ſeſe aſſociando, & in glandulis ſecretionem adjuvando. Conveniunt itaque præcipitantia in hoc affectu, quatenus habent poros apertiores, inter quos acidam lympham recipiunt & abſorbent: deinde quatenus lympham incraſſant, & motum ſiſtunt: denique quoniam omni ſuo acido privata avidius illud amplectuntur. Horum hinc inde colligere poteris prolixiorem catalogum. e. g. ebor. ſ. igne c. c. philoſophicè pptum Succin. præp. antimon. diaphor. antihect. *Poter.* Tinct. antimonii ſicc. tartariſata &c. & omnia martialia quæ ſingulari præ reliquis præcipitandi & aperiendi virtute gaudent. ut & Bezoard. Solare, Lunare &c. pro varietate temperamenti ſeligenda & in aqua vel rectius decocto chamædr. danda. Quoniam v. ultra primas vias, ſecundùm nonnullorum judicium vix perveniunt, quod ex excrementis illorum, qui marte uſi ſunt, colligunt, ſed acidum ſaltim ventriculi, pancreatis &c. edulcorare & corrigere videntur, ulterius ad propriè ſic dicta *ſudorifera* progrediendum eſt, quæ lympham attenuare, & rarefactam expellere per poros cutis poſſunt. In hoc negotium conveniunt volatilia oleoſa, vel etiam urinoſa alcalia & ſpirituoſa. ut ſal C. C. vol. fl. ſalis armon. Cinnab. antimon. quæ irradiativa ſua virtute egregiè penetrat, aqu. prophyl. Spir. Theriacal. camphorat. Liqu. C. C. ſuccinat. Spir. tartar vol. Sp. ſal. ammon. Eſſent. aperitiv. Lignor. Tinct. bezoard. vera &c. Fixum ſal arthritic hac ratione per volatilia aliquô modô volatiliſatum, commodè etiam per *diuretica* educi poteſt. *4. aph. 74.* Sæpè enim natura ope medicamentorum adjuta, per conſuetos locos excretorios à moleſtiori ſuâ ſarcinâ ſe liberat. Non

tamen

tamen promiscuè sunt propinanda; alia enim ut acida, e. gr. Spir. Salis succ. limon. acetos. &c. quæ etiam diuretica audiunt, vix convenire puto; tutius operantur alcalica & urinosa, quæ serum jam solutum & fluidum movent, & quasi detrudunt, talia sunt ocul. 69. Lap. percar. tartar. tartarisat. *Ludovic.* fl. Salis armoniac. Spir. tartar. Spir. urin aperitiv. Penot. oleum Terebinth. trochisc. alkekeng. &c.

§. 19. Absolutâ maxima ex parte generali methodô, tandem & *specialiora*, quæ virtute propriâ huic affectui resistunt, attingemus. Hæ fermenta vitiosa in corpore latitantia, sive materiam morbificam, subigunt, alterant & singulari modô exterminant, ut omnia in statum nat. à quo declinarunt redigantur, & perturbata corporis œconomia restauretur. Hanc facultatem in regno vegetabili obtinent Herb. betonic. chamædr. chamæpyt. Ivæ arthet. hermodactyl &c. earumque Essentiæ & decocta. Herbam ubivis obviam & rarò aliàs in usum internum revocatam Lappam majorem *Foresti* testimonium singulariter commendat, cujus decoctum cum cerevisia Arthritico pro desperato relicto, dolores mitigavit per urinam, quam instar lactis albam copiosè reddidit. Singulare Elix. arthrit. invenit *D. Michael.* cujus descriptionem dedit *Valent. Andr. Möllenbrocc. de Varis.* Electuar. podag *Closs.* describit *Schröder. in Pharmacop. L. 2. p.* 182. Pilul. antipod. *Schefferi* s. *Döring.* Spir. ex Regul. antimon. Sal antim. Spir. Salis armoniac. succinat. it. Spir tartar vol sive ex fæcibus vini, abstracto prius ardentiore Spiritu, s. ex tartaro purissimo præmissâ fermentatione paratus, cujus virtutes *Helmontius* valdè deprædicat, dicens, quod, quo hîc non pertingat, alius non perveniat, medicamenta mercurialia & martialia pleraque, essent. lignor. lign. salsafr. tinct. Sal. tart. essent. viperar. cum Sale vol. & fixat. secundum *Möllenbrocc.* parata, quæ utplurimum naturæ vias per diaphoresin vel diuresin &c. sequitur. *Cnæselii* pulv. ex acido tart. tart. triolat. santal. rub & similibus paratus sero salinam materiam per secessum, urinam, & sudorem depellit. *Ejusdem* specificum antipodagric. creditur à nonnullis esse mercur. antimon. Laudatur etiam mercur philosoph. ad pauca grana, cujus processum tradit *Philaletha in tr. de Introitu aperto ad occlusum Regis palatium*, in cujus defectu in forma pilul. mercur. c. Sole præcipitatus, c. extr. Lignor. cathol propinari potest.

§. 20. Vix v. internis solis totam curationem Medicus absolvet, nisi & *externis* auxiliatricem naturæ manum præbeat, illa v. cum partim sint repellentia, discutientia, extrahentia, & denique anodyna, attendendum benè est, ut opportunô adhibeantur tempore, ne intempestivâ exhibitione ægroti interitum promoveamus. Nullus dubito, quin sub initium multum prosint *balnea* materiam affluentem discutientia, ex herb. appropr & discutientibus, cum scob. lignor. juniper. Saffafr. Quajac. &c. item ex vinaceis *Craton.* cui adstipulatur *Solenander.* Post Balnea parti debilitatæ Spiritu quodam confortante succurramus, vel balsam. antipodagr. *Rulandi, Schröderi, Michaelis* &c. aliàs curationem, ut in lue ♀rea, institutam, à Medico in Saxonia novi feliciter peractam.

§. 21. Tandem doloris atrocitatem *Anodynis* mitigabimus, initium tamen semper à mitioribus faciendum est. Excellit liqu. rad. vitis nigr. dum adhuc viret rasæ & in vase vitreo aliquandiu digestæ, liquor thapsi barbat. per inhumationem, & alia quæ apud *Hoffmann. in M. M. L. 1 c.* 19. invenies. Conveniunt etiam cataplasmata ex mucilaginosis & moderatè calidis in lacte coct. & cum vesica bubula tepidè applicat Empl. arthritic. Diaphoret. *Mynf.* de cicuta, de Galban, arthrit. *Schröder*, ungu, anodyn. *ejusd.* Balsam. antipod. sive

oleum

oleum sang. human. cui admirandas in Podagra adscribit virtutes, laudatus *Schröderus*. malaxari possunt cum hoc oleo vel oleo lumbr. camphor, nervin. Si appareat inflammatio prodest Sachar. Saturn. c. aq. rosar. plantag. oleo rosat. & vitello ovor. invicem agitata, acquirent consistentiam cerati. Quod si horum impositione non succedat speratus eventus, paulò fortiora erunt substituenda, imprimis spirituosa, quæ penetrandi & discutiendi vim obtinent, ut aqua antipodagr. *Quercet.* Spir. formic. lumbric. terrestr. juniper. articular. aqu. balsamic. antipodagric. *D. Mich.* Spir. antipodr. *Cnöfel.* Spir. vitriol. vol. verus, in quo egregium residet solatium. Inter externa medicamenta refertur etiam famosissima illa Moxa, de qua ante aliquot annos ingens excitatus fuit rumor, quod specifica quadam virtute, humores & dolores extraheret. de electione & applicandi modo vid. *Hermann. Buschuff Pastor. Bataviens. Indiæ Or. in suo de Podagra libello*, ubi sesquipedalia verba invenies.

§. 21. Antequam ad *Narcotica* confugimus, omnia benè erunt pensitanda, cum ex impositione empl. Narcotici ex fol. hyosciam. rad. mandrag. c. aceto & opio constructi super genu, mortificatio & ipsa mors subsecuta fuerit, ut refert *Zacut. Lusitan. l. 2. obs.* 169. circa noctem interna prius adhibenda sunt, quibus tandem maximè urgentibus symptomatibus externa conjungenda. e. g. aqua hypnotic. *Dorncreil.* syr. papav. rhæad. essent. anodyn. tinct. laudan. opiat. nitr. anod. sulph. vitriol. anodyn. *Cnœfel.* arcan. narcotic. anodyn. &c.

§. 22. Tartareum illud sal quatenus nullis medicamentis cedit, sed tophos podagricos jam effecit, non nisi summo labore iterum dissolvitur & extrahitur; tentandum tamen aliquid. Habet *Galenus* & ex illo *Crato* fœtidum quoddam remedium ex caseo veter. pulv. lapid. molar. & decocto crurum suill. utrum v. delicatioribus & emunctioris naris hominibus offerendum, hæreo. Magis commendarem vitellos ovi coctos, cum croco mistos, vel oleum sapon: aut balsam. alium. In *Ioel. prax. l. X. sect. 2. p.* 534. invenies epithema pro tophis it. in *Baldassar. Tim.* von Güldenklee. *l. 5. epist.* 2. emplastrum ad tophos resolvendos, vel impone frustul. lapid. corrosiv. nodis, & super impone empl. attractiv. tunc materiæ illius tartareæ facilis erit extractio, vel oleum terebinth. spic. petrol. vitriol. c. canthariḋ. pulverisat. misce & impone, superimponend. Cerot. §. 20. traditum. Prodest etiam in hisce nodositatibus mercur. malleabilis beneficiò Saturni vel Sal. armoniaci fixatus & superimpositus.

§. 23. Quod *Diætam* attinet, non opus est prolixiori catalogo; plurima enim circa causas jam fuere monita. *Aer* sit temperatus, non frigidus, qui salibus scatet, secundum *Sylvium*, non siccus ex *3. aph.* 16. articularium dolorum causa. Cibi sint boni succi & facilis concoctionis; *Potus* non sit liberalior sed moderatus, aliàs corpus magis humectatur, nocentes humores cumulantur, & varia incommoda accelerantur. Sit cerevisia benè defæcata, ex bono frumento, & à particulis heterogeneis liberata. *Vini*, cujus maxima varietas, usum præsertim in assuetis, non planè interdico; eligatur autem ὀλιγοφόρον, Necarinum, crudiori tartaro non abundans, sed cujus particulæ tartareæ subtilissimæ, deambulatione vel aliis motibus facilè sunt dissipabiles. A solo lactis potu levamen nonnullos, sensisse notum est. vid. *Greissel. de lact. us. in arthr.* *Acidulæ*, suâ etiam laude dignæ sunt. *Motus* in assuetis non intermittatur, ut tanto faciliori negotio exterminentur fuligines, atq; humores. Somnus diuturnior non convenit. *Excrementa* assumptis respondeant quantitate, & justo tempore excernantur. De *animi pathematibus* dictum est superius.

DEO ter opt. max. sit laus, honor & gloria.